

HW

► TU Delft doet onderzoek op Joodse begraafplaats in Naaldwijk

Hoeveel graven zijn er eigenlijk?

Op de Joodse begraafplaats deed de TU Delft gisteren onderzoek. De plek moet een grondige renovatie ondergaan. Maar eerst moeten ze weten wat er precies onder de groene zoden ligt.

Rien van den Anker

Naaldwijk

Hoewel een begraafplaats ook iets mooi idyllisch en rustgeevends kan hebben, heeft ze nu iets morbides. Op de grond liggen parallel aan elkaar lange banden waartussen een onderzoeker met een felgeel apparaat, een soort buikdrone, door het gemaaide gras paradeert. Onbewust en onbedoeld de stilte van de andere grafstenen verstorend.

Mede door schaduwrijke bomen is het redelijk aangenaam voor de twee onderzoekers van de Delftse TU die hier aan het werk zijn. De van oorsprong Franse Dominique Ngan Tillard en de Bulgaarse Deyan Draganov, beiden universitair docent, doen een non-destructief bodemonderzoek. Een geofysisch apparaat kijkt als het ware met elektromagnetische golven tot ruim 2,5 meter diep de grond in; een soort 3D-inkijk. Op zoek naar verdwenen, eigenlijk begraven, grafstenen. „Menselijke resten zijn niet ons doel, dat is alleen mogelijk met nog gespecialiseerdere apparatuur”, aldus Deyan.

Rigoreus

Hun directe opdrachtgever is Arie Storm, voorzitter van de Stichting Joods Westland, die samen met de eigenaar van de begraafplaats, de Nederlandse Israëlitische Gemeente (NIG), dit onderzoek laat uitvoeren. Beide instanties willen dat het Joodse kerkhof in Westland rigoreus wordt opgeknapt, gerestaureerd en eventueel (her)ingericht gaat worden.

„Het TU-bodemonderzoek is een stap op weg daarnaartoe”, aldus de Wateringer die al jaren is gefascineerd door Westlands cultureel erfgoed, met name het Joodse deel van de geschiedenis. „Tot vlak voor



▲ Dominique en Deyan doen een zogeheten non-destructief bodemonderzoek: ze halen niets overhoop, maar brengen wel in kaart wat er tot 2,5 meter diep inde grond zit. FOTO THIERRY SCHUT

de Tweede Wereldoorlog was hier, vooral in Naaldwijk, een bloeiende Joodse gemeenschap. Die moet blijvend worden herinnerd, onder meer hier op de Joodse begraafplaats.” Dat die nog bestaat, zij het de afgelopen jaren redelijk verwaarloosd, komt mede doordat binnen de Joodse religie kerkhoven nooit kunnen en mogen worden geruimd. De Naaldwijkse Joodse begraafplaats is in 1798 in gebruik genomen.

Er zijn tientallen Joden begraven, het precieze aantal is nu (nog) onbekend omdat het niet ongebruikelijk was om lichamen boven elkaar te begraven. Miraculeus is dat de begraafplaats vrijwel ongeschon-

den de Tweede Wereldoorlog is doorgekomen.

Na het bodemonderzoek zullen de datagegevens door Delftse studenten worden vertaald en verwerkt in een rapport. Daarmee wordt een plan van aanpak gemaakt hoe de nu zichtbare 37 stenen worden schoongemaakt en



Tot vlak voor de oorlog was hier een bloeiende Joodse gemeenschap

– Arie Storm

herschikt. Dan zullen ook de door onderzoek nu gevonden stenen een nieuwe plek krijgen.

Littekens

Storm vertelt dat er met nieuwe methodes gebroken grafstenen kunnen worden gelijkmd, zodanig dat de breuknaden, de stenen littekens, vrijwel onzichtbaar worden. Daarvoor zijn er al contacten met specialisten op dat gebied. Er zijn ook landelijk mogelijkheden om daarvoor vijftig procent overheids-subsidie te krijgen. „De rest zullen we zelf moeten ophoesten.”

Hij gaat ervan uit dat die restauratiewerkzaamheden volgend jaar maanden in beslag nemen, maar hij

is hoopvol dat de begraafplaats daarna in 2022 hernieuwd kan worden geopend. Een belangrijke bijkomstigheid, door al deze activiteiten is inmiddels ook het recht van begraven aan de Opstalweg weer tot de mogelijkheden teruggekeerd.

Eerbiedig, met een Joods keppeltje op, de zichtbare grafstenen tellend zegt Storm nog één wens te hebben. „Daarna willen we graag dat het zogenoemde metaheerhuisje, dat hier vroeger stond, terugkomt. Dat is een gebouwtje waar de lichamen van de overleden religieus werden gereinigd. Dat stond hier vroeger ook maar is verdwenen. Omdat de Opstalweg werd verbreed.”